

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΕΚΤΟΝ
1931

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ

ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΦΙΛΙΟΥ

Ὑπὸ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΣΕΓΚΟΥΝΗ

Καθηγητοῦ τῶν Μαθηματικῶν ἐν τῇ Ζωσιμαίᾳ

Εἶχον συνδεθεῖ μετὰ τῶν ἐν Ἰωαννίνοις συγγενῶν τῶν ἀοιδίμων Ζωσιμάδων καὶ τούτου ἔνεκα περιῆλθον εἰς χεῖράς μου ἐν μέρει τὰ ἀρχεῖα τοῦ μακαρίτου Ἀλεξίου Φίλιου, ἐνὸς τῶν συγγενῶν των. Ὁ Ἰωαννίτης οὗτος, ἔμπορος γουναρικῶν, εἶχε συζευχθῆ τῷ 1830 τὴν θυγατέρα τοῦ διδασκάλου Γρηγοράσκου Μπαλάνου Βασιλικήν, ἔγγονήν τῆς Ἀλεξάνδρας Χατζῆ Ντόκου, ἣτις ἦτο ἡ πρεσβυτέρα ἀδελφὴ τῶν Ζωσιμάδων.

Ὁ Γρηγοράσκος Μπαλάνος ἢ Μπαλανίδης ἦτο υἱὸς τοῦ Δημητρίου Οἰκονόμου Μπαλάνου, ἀνεπιὸς τοῦ πεφημισμένου Κοσμᾶ Μπαλάνου, πρωτοδιδασκάλου τῆς ἐν Ἰωαννίνοις περιφήμου σχολῆς τοῦ Γκιούμα καὶ ἔγγονος τοῦ μεγάλου ἐπίσης πρωτοδιδασκάλου τῆς αὐτῆς σχολῆς Μπαλάνου Βασιλοπούλου. Ὁ συγγενικὸς οὗτος δεσμὸς ἐξηγεῖ πλήρως πῶς εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἀλεξίου Φίλιου εὗρέθησαν ἀθυπόγραφοι ἐπιστολαὶ τοῦ ἀοιδίμου Ν. Ζωσιμᾶ, ἀντίγραφα ἐπιστολῶν τῶν Μιχαήλ καὶ

Σημ. Ἡπ. Χρ. Κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος συμπληροῦται αἰὼν ὀλόκληρος ἀφ' οὗ οἱ Ζωσιμάδαι ἀνέλαβον ἀποκλειστικῶς τὴν συντήρησιν τῆς Ζωσιμαίας Σχολῆς. Τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» θεωροῦσιν ἐυχάριστον καθήκον νὰ διαθέσωσι τὰς σελίδας των πρὸς διαφώτισιν τῆς ἱστορίας τῆς μεγαλωνύμου Σχολῆς καὶ τῆς Ζωσιμαίας Ἀδελφότητος. Πρὸς τοῦτο πλὴν τοῦ ἀρχείου Φίλιου, τοῦ ὁποίου ἀρχεῖται ἡ δημοσίευσίς ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους, καὶ ἄλλων στοιχείων ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων, ἐλπίζουσιν, ὅτι θὰ δυνηθῶσι νὰ φέρωσιν εἰς φῶς καὶ ἕτερα στοιχεῖα ρωσσικῶν πηγῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ διευκρινισθῶσιν ἐπαρκῶς πρόσωπα καὶ πράγματα ἐνδιαφέροντα πρωτίστως μὲν τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννίνων, ἀλλ' οὐχ ἥκιστα καὶ τὸ πανελλήνιον.

Ἀναστασίου Ζωσιμᾶ, αἱ περισσότεραι οἰκογενειακῆς φύσεως ἀλλ' ἀρκούντως διαφωτιστικά, καὶ ὅτι σχετικὸν καὶ ἄξιον λόγου πρόκειται νὰ δημοσιευθῇ.

Ἀπόγονοι τῶν Ζωσιμάδων, μεθ' ὧν πρὸ πεντηκονταετίας εἶχον συνδεθῆ ὡς μαθητῆς καὶ οἰκοδιδάσκαλός των, ἦσαν ὁ μακαρίτης Νικόλαος Φίλιος, ὁ προστατεύσας με ὡς μαθητὴν, υἱὸς τοῦ Ἀλεξίου Φίλιου, χρηματίσας δ' ἐπὶ μακρὸν ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Καταστήματος τῶν Ἐλεῶν Ἰωαννίνων, οἱ ἀδελφοὶ του Ἐλένη καὶ Δημήτριος ὁ ἀρχαιολόγος, καὶ ἡ θεία τῶν Παρασκευῆ Κ. Σάββα, ἀνεψιὰ τῶν ἀοιδίμων Ζωσιμάδων, πολὺ ἠλικιωμένη τότε, ἀλλὰ ζῶσα ἱστορία τῶν θείων της. Εἶχε στεφανωθῆ τῷ 1833 κατὰ τὸ εὖρεθὲν ἐπίσημον προικοσύμφωνον. Ἦτο λοιπὸν αὕτη εἰς πολὺ καλὴν θέσιν νὰ γνωρίζη κάλλιον παντὸς ἄλλου τὰ κατὰ τοὺς θείους της Ζωσιμάδας, ὡς γεννηθεῖσα πρὸ τοῦ 1815. Ἐκ τῶν διηγήσεων δὲ τούτων κυρίως διατηρῶ εἰς τὴν μνήμην μου πολλὰ σχετικὰ πρὸς τοὺς ἀοιδίμους Ζωσιμάδας ἐνισχυόμενα καὶ ἐπαληθευόμενα καὶ ὑπὸ διαφόρων χειρογράφων τοῦ ἀρχείου.

Κατὰ τὰ χειρόγραφα τούτου οἱ ἀοιδίμοι Ζωσιμάδαι ἀπὸ τοῦ 1792 μέχρι τοῦ 1818 εἶχον καταθέσει εἰς τὸ ἐν Μόσχᾳ Αὐτοκρατορικὸν Ὁρφανοτροφεῖον τὸ ποσὸν 280.000 ρουβλίων χαρτίνων, ἐξ ὧν 120.000 ρουβλ. διὰ τὴν σχολὴν Μπαλάνου (ἢ Γκιούμα), 90.000 δι' ὑπανδρείαν πτωχῶν κορασίων, 30.000 διὰ τὴν περίθαλψιν ἀποκλεισμένων σπητιῶν καὶ 40.000 ὑπὲρ τοῦ Κοινοῦ Νοσοκομείου καὶ Πτωχοδοχείου. Ὡς ἐπιτρόπους καὶ ἐκτελεστὰς τῶν ἐντολῶν των ἐν Ἰωαννίνοις, εἰς τοὺς ὁποίους διεβίβαζον τοὺς τόκους τῶν ἀνωτέρω κεφαλαίων, εἶχον τὸν ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρόν των Κυριάκον Χατζῆ Ντόκου, σύζυγον τῆς Ἀλεξάνδρας, τὴν ἀδελφὴν των Ζωῖτσα Κομπούλη, τὸν ἐπίσης γαμβρόν των Κωνσταντῖνον Λαμπάριον σύζυγον τῆς ἀδελφῆς των Ἀγγελικῆς, καὶ μετὰ τὸ 1815, ἐκλιπόντων τούτων, εἶχον ὡς ἐπίτροπόν των ἐν Ἰωαννίνοις κυρίως τὸν δεύτερον ἐκ μητρὸς ἐξάδελφόν των Σταῦρον Ἰωάννου ἢ Τσαπαλᾶμον πατέρα τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀοιδίμου Γεωργίου Σταύρου. Ἀλλ' ἔνεκα τῶν ἐκρύθμων περιστάσεων καὶ τῶν συνθηκῶν, ὑφ' ἃς διετέλει ἡ πόλις τῶν Ἰωαννίνων μέχρι τοῦ 1828, οἱ ἀοιδίμοι ἐφρόντιζον διὰ διαφόρων ὁδῶν καὶ διαφόρων ἐγκρίτων συμπολιτῶν των νὰ ἀποστέλλωσι τὰ βοηθήματά των εἰς Ἰωάννινα καὶ κατῶρθοναν ὅπωςδῆποτε νὰ ἐπουλῶνουν τὰς χαινούσας πληγὰς τὰς ὁποίας εἶχεν ἀνοίξει εἰς τὰ Ἰωάννινα ἡ πολιορκία τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἐμπρησμός της μέχρι τότε ἀνθηροτάτης πόλεως καὶ αἱ καταδιώξεις τῶν χριστιανῶν ὑπὸ τῶν ἐξηγριωμένων λόγῳ τῆς ἐθνικῆς ἐξεγέρσεως Τουρκαλδανῶν.

Τῷ 1828 ὁ μόνος ἐπιζήσας ἐκ τῶν ἀοιδίμων Νικόλαος Ζωσιμᾶς διώρισε μόνιμον ἐν Ἰωαννίνοις ἐπιτροπὴν . ἐκ τῶν προκρίτων σύμπολιτῶν του Δ. Δρόσου, Κ. Ἀθανασίου, Ν. Τζίνη, Ι. Λιάμπεη καὶ Σπ. Μπογαῶς ἐκτελεστῶν τῶν ἐντολῶν του. Κατὰ δὲ τὸν Μάρτιον τοῦ 1832 συλλαβὼν τὴν ἰδέαν νὰ ἰδρύσῃ ἰδίαν σχολὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς Ζωσιμαίας Ἀδελφότητος πλέον, γράφει εἰς τὴν Κοινότητα τῶν Ἰωαννίνων συνιστῶν ἐν Γενικῇ Συνελεύσει νὰ περιβάλλῃ διὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τὴν ὑποδειχθεῖσαν Ἐπιτροπὴν τῶν σχολείων, οὕτω δὲ ἐξελέγη ὡς τοιαύτη δι' ὁμοφώνου γνώμης ἢ ἐκ τῶν Δ. Δρόσου, Κ. Ἀθανασίου, Ν. Τζίνη καὶ Β. Δημητρίου καταρτισθεῖσα Ἐπιτροπὴ, τῶν ἄλλων δύο μὴ ἀποδεχθέντων, φαίνεται, τὸ ἀξίωμα. Ἐκ τῆς διασωθείσης μεταλλικῆς σφραγίδος φερούσης ἐντὸς μὲν τὴν γλαῦκα ἀναγλύφον καὶ χρονολογίαν 1831, εἰς δὲ τὴν περιφέρειαν ἐπίσης ἀναγλύφους τὰς λέξεις «Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν σχολείων Ἰωαννίνων», εἰκάζεται ὅτι βραδύτερον τὸ γυμνάσιον ἔλαβε τὸν τίτλον «Ζωσιμαία σχολή» δεδομένου ὅτι ἡ Ζωσιμαία Ἀδελφότης ἐκτὸς αὐτοῦ συνετήρει καὶ τὰ δύο ἐκ τῶν τριῶν δημοτικῶν σχολείων, τοῦ τρίτου, εἰς δὲ περιῆλθεν ἡ ὀνομαστὴ Καπλάνειος σχολή, συντηρουμένου ἐκ πόρων τοῦ ἀοιδίου Καπλάνη περιορισθέντων εἰς τὸ ἐλάχιστον.

Ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴ, μόλις ὡς ἀνέλαβεν ἐπισήμως τὰ καθήκοντα τῆς διοικήσεως τῶν σχολείων, ἐζήτησε παρὰ τοῦ Νικολάου Ζωσιμᾶ πίστωσιν διὰ νὰ ἀγορασθῇ οἰκόπεδον κατάλληλον διὰ τὴν ἵδρυσιν σχολικοῦ κτιρίου. Δὲν ἐβράδυνε νὰ τῇ χορηγηθῇ ἡ σχετικὴ πίστωσις καὶ ἀμέσως ἠγόρασε πρῶτον τὸ οἰκόπεδον τοῦ Μαλίκου κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ ἀοιδίου καὶ μετ' ὀλίγον καὶ τὸ συνεχόμενον πρὸς αὐτὸ οἰκόπεδον τοῦ Σπ. Μπαμπανίου, ἐν ᾧ σήμερον κεῖται τὸ μέγαρον τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἐπειδὴ δ' ὅμως ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἵδρυσιν ἑλληνικοῦ σχολείου ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου Μαλίκου, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τοῦτο εὑρίσκεται ἀπέναντι τοῦ εἰς τὸ Τζαμίον Λιάμ λειτουργοῦντος μουσουλμανικοῦ σχολείου καὶ ὑπῆρχον φόβοι νὰ γεννῶνται μεταξὺ τῶν μαθητῶν τῶν δύο σχολείων προστριβαὶ καὶ διαπληκτισμοί, οἱ ὅποιοι θὰ παρέσυρον καὶ τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν εἰς ἔριδας, ἡ Ἐπιτροπὴ ἔγραψεν εἰς τὸν Νικόλαον Ζωσιμᾶν τὰ καθέκαστα καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν ἄδειαν νὰ ἀγοράσῃ ἄλλα δύο οἰκόπεδα συνεχόμενα, ὡς τοιαῦτα δὲ ἐπρότεινε καὶ ἐπέτυχε νὰ ἀγοράσῃ τὴν οἰκίαν τοῦ Δ. Ἀθανασίου, ἣτις μέχρι τοῦ 1902 μικρὸν μεταρρυθμισθεῖσα ἐχρησίμευσε ὡς Γυμνάσιον, ὡς καὶ τὸ παρακείμενον οἰκόπεδον τῆς Μέρκοβας. Ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν δύο τούτων ἀνηγέρθη τὸ σημερινὸν μέγαρον τῆς Ζωσιμαίας.

Ἐκ τῶν οἰκοπέδων τούτων διὰ χρημάτων τῆς Ζωσιμαίας Ἀδελφότη-

τητος τὸ μὲν τοῦ Μαλίκου ἠγοράσθη ἐπ' ὀνόματι Δ. Δρόσου καὶ Σπ. Μπογᾶ, τὸ δὲ τοῦ Μπαμπανίκου ἐπ' ὀνόματι Ν. Τζίνη καὶ Κ. Α. Ἀθανασίου, τὸ τοῦ Μπέρκου ἐπ' ὀνόματι Δ. Δρόσου καὶ Κ. Ἀθανασίου καὶ τὸ τοῦ Δ. Ἀθανασίου ἐπ' ὀνόματι Σπ. Μπογᾶ. Μόλις συνετελέσθη ἡ ἀγορὰ καὶ τῶν δύο τελευταίων οἰκοπέδων ὁ Νικόλαος Ζωσιμᾶς λαβὼν γνῶσιν ταύτης συνέστησε καὶ πάλιν ἂν ἦτο δυνατόν νὰ προτιμηθῇ τὸ τοῦ Μαλίκου ὡς εὐρυχωρότερον καὶ ὡς εἰς καλύτεραν θέσιν εὕρισκόμενον, διότι φαίνεται θὰ τὸ ἐνεθυμεῖτο ὡς παιδί. Δὲν ἐπετεύχθη ὅμως τοῦτο διὰ τοὺς ἀνωτέρω μνημονευθέντας λόγους. Τῷ 1836 τινὲς τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ἔγραψαν εἰς τὸν Νικόλαον Ζωσιμᾶν νὰ τοὺς στείλῃ 17.000 τάλληρα διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς σχολῆς ἐπὶ τῶν οἰκοπέδων Ἀθανασίου καὶ Μπέρκου, ἀλλ' οἱ ἄλλοι τοῦ συνέστησαν νὰ μὴ τὰ στείλῃ, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ἐδιχονόησαν, χωρίσαντες οὕτω καὶ τὴν πόλιν εἰς δύο φατρίας, ἐκ τῶν ὁποίων ἕκαστέρα δι' ἐπιστολῶν τῆς κατηγορεῖ τὴν ἑτέραν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀρχίζει διὰ τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννίνων νέα περίοδος θλιβερά. Ὁ αἰοίδιμος Ζωσιμᾶς ἤρε τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐμπιστοσύνην του καὶ ἀπήτησε νὰ μεταφερθοῦν τὰ οἰκόπεδα ἐπ' ὀνόματι τῆς Ζωσιμαίας Ἀδελφότητος. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ ἐπίτροποι ἐκώφευσαν, ὁ μὲν αἰοίδιμος ἔσπευσε νὰ διορίσῃ νέαν ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ γαμβροῦ του Ἀλεξίου Φιλίου, τοῦ πρωτανεψιοῦ τοῦ ἱατροῦ Θεοδοσίου Λαμπαδαρίου καὶ τοῦ Π. Σαμαρνώτη, πενθεροῦ τοῦ Λαμπαδαρίου, ἡ δὲ κοινότης ἐζήτησε λογοδοσίαν διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Γεν. Διοικητοῦ. Ἀποκαλυφθεισῶν τῶν καταχρήσεων τῶν διαχειριστῶν, κοινῇ ἀποφάσει τῶν πολιτῶν καθαιρεῖται ὁ προεστῶς, οἱ δὲ ἐπίτροποι τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων ἀντικαθίστανται ἐν γενικῇ συνελεύσει δι' ἄλλων, οὕτω δὲ ἐφεξῆς περιῆλθεν ἡ διοίκησις τῶν κοινῶν τῆς πόλεως εἰς νέα στοιχεῖα. Δέον νὰ ἐξαρθῇ ἐνταῦθα ὁ πατριωτισμὸς καὶ ἡ ἐντιμότης τοῦ Ἀλεξίου Φιλίου, ὅστις, σύρων ὀπισθὲν του σύμπασαν τὴν πόλιν, δι' ἱκετηρίων ἐπιστολῶν καὶ διὰ διπλωματικῶν ἐνεργειῶν κατώρθωσεν ὡς προεστῶς πλέον τῆς πόλεως καὶ ἔφορος τῆς Ζωσιμαίας Σχολῆς νὰ ἐξευμενίσῃ τὸν Ζωσιμᾶν καὶ νὰ προλάβῃ τὴν πραγματοποιήσιν τῆς ὑπὸ τοῦ αἰοιδίμου Νικολάου Ζωσιμᾶ ληφθείσης ἀποφάσεως νὰ διαθέσῃ ἀλαχοῦ τὴν κολοσσιαίαν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην περιουσίαν τῆς Ζωσιμαίας Ἀδελφότητος ὑπερβαίνουσαν τὰς 30.000 ρούβλια ἄργυρᾶ, ἀποσπῶν ἅμα καὶ τὰς ὑπογραφὰς τῶν τέως ἐπιτρόπων τοῦ Ζωσιμᾶ, δι' ὧν οὗτοι ἐβεβαίουν ὅτι τὰ οἰκόπεδα εἶχον ἀγορασθῆ διὰ χρημάτων τῆς Ζωσιμαίας Ἀδελφότητος καὶ διὰ λογαριασμόν της.

Εἰς τὴν θλιβερὰν ταύτην περίοδον ἀναφέρονται τὰ πλεῖστα τῶν διασωθέντων ἐγγράφων.

Μεταξὺ τούτων εὗρέθη ἀντίγραφον τοῦ ρωσικοῦ χρυσοβούλλου τῆς

αὐτοκρατείας Ἐλισάβετ, θυγατρὸς τοῦ μεγάλου Πέτρου, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἐν Ρωσσίᾳ διαβιοῦντες καὶ ἐμπορευόμενοι Γραικοὶ εἶχον ἐξασφαλίσει μίαν ἐλευθερίαν ἀφάνταστον εἰς πάσας τῶν τὰς σχέσεις, τὰς κοινωνικὰς καὶ ἐμπορικὰς, μεταξὺ τῶν μουζίκων. Τὸ ἐν Νίζνα ἀδελφᾶτον τῶν Ἑλλήνων, Μαγιστράτον ἀποκαλούμενον, ἀπῆλαυε πλείστων προνομίων ἀγνωρίζομενον παρὰ τῶν ρωσικῶν ἀρχῶν ὡς ἀνεξάρτητός τις δημοκρατία, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐπροστατεύοντο καὶ οἱ ἐν Μόσχᾳ ἢ ἀλλαχοῦ ἐμπορευόμενοι Γραικοί, ἀρκεῖ νὰ ὑπήγοντο εἰς τὸ Μαγιστράτον τῆς Νίζνας. Τὸ χρυσόβουλλον τοῦτο διαφωτίζει ἐπαρκῶς τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθέρως διαθέσεως τῶν περιουσιῶν τῶν ἐν Ρωσσίᾳ Γραικῶν. Πολύτιμα ἐπίσης σημειώματα τοῦ ἀρχείου διαφωτίζουν τὰ τῆς ἐκ πατρὸς καὶ μητρὸς συγγενείας τῶν ἀοιδίμων Ζωσιμάδων μέχρις ὀγδόου βαθμοῦ. Ὡς παράρτημα δὲ τῆς ὅλης πραγματείας θὰ δημοσιευθῶσιν ὅσα σχετικὰ πρὸς τὴν καταγωγὴν καὶ τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τῶν Ζωσιμάδων αὐθεντικὰ στοιχεῖα εὐρέθησαν ἐν τῷ αὐτῷ ἀρχεῖῳ καὶ ὅσα χειρόγραφα σώζονται ἀναφερόμενα εἰς τὰς δωρεὰς πρὸς ἄτομα, κοινότητα, ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, οἱ λογαριασμοὶ διαχειρίσεως τοῦ τελευταίου πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Νικολάου ἔτους τῶν ὑπ' αὐτοῦ διὰ τῶν ἐπιτρόπων του δαπανηθέντων καὶ αἱ σχετικαὶ ἀποδείξεις, στοιχεῖα τὰ ὁποῖα εἶχον ἀποσταλεῖ εἰς Νίζναν ὡς δικαιολογητικά, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶχον φθάσει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Νικολάου, ἐπεστράφησαν εἰς Ἰωάννινα.

Κατ' ἐπέκτασιν τῶν ἀνωτέρω, χάριν τῆς ἱστορίας τῆς πόλεως καὶ τῆς Ζωσιμαίας θὰ δημοσιευθῶσι καὶ ἄλλα χειρόγραφα σχετικὰ πρὸς τὴν ζωὴν τῆς πόλεως, τὰς διαχειριστικὰς καὶ τὰς διοικητικὰς ἀνωμαλίας τῶν κοινοτικῶν καὶ τινὰ ὑπομνήματα μεταγενέστερα τῶν ἀειμνήστων Μιλ. Πανταζῆ καὶ Στεφ. Βάρδου ἐμφαίνοντα τὴν ἐκπαιδευτικὴν τῆς ἐποχῆς τῶν κινήσιν πρὸς μεταρρύθμισιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς πόλεως Ἰωαννίνων. Ἀλλὰ τὰ ἀρχεῖα Φίλιου διέσωσαν μεταξὺ ἄλλων χειρογράφων βιβλίων καὶ χειρόγραφον πληρέστερον τοῦ δημοσιευθέντος ἤδη εἰς τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» τῆς Γεωγραφίας Α. Ψαλίδα, τὸ ὁποῖον, ἀποτελούμενον ἐκ 529 σελίδων ἐξικνεῖται μέχρι καὶ τῆς τῶν Σουλιωτῶν ὑποταγῆς ὑπὸ παράγραφον 380. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶχε γραφῆ τὸ ἔτος 1813 ἢ ἐξ ἄλλου τοιούτου, γραφέντος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἐξῆς :

«Τὸ Ἀργυρόκαστρον εἶχε πολλὰ σπίτια κασσίτικα μεγάλα, πλὴν τὴν σήμερον ἐταπεινώθησαν ὅλα, ἐπειδὴ περίσου ὑπετάχθησαν εἰς τὸν Ἀλῆ πασᾶ τὸν Τεπελενλῆ μὲ πόλεμον τριῶν μηνῶν καὶ ἔτσι ἠσύχασε καὶ αὐτὴ ἡ πόλις καὶ ὅλη ἡ ἐπαρχία ἀπὸ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους....»

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΟΝ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑΣ ΕΛΙΣΑΒΕΤ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΕΝ ΝΙΖΝΗ ΡΩΜΑΙΟΥΣ *

[Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ].

Ἀντίγραφον δοθέντος Χρυσοβούλλου τοῖς ἐν Νίζνη Ρωμαίοις ἐγκατοίκοις τε καὶ ξένοις.

Ἐλέει θεοῦ συνεργομένου ἡμεῖς, ἡ Ἐλισάβετ, πρώτη Ἰμπερατρίζα πάσης Ρωσσίας, Μοσχοβίας, Κιεβίας, Βλαδημηρίας, Νοβογραδίας, Βασίλισσα Κοζακίας, Βασίλισσα Ἀστραχανίας, Βασίλισσα Συμπερίας, Κυρία Πσκοβίας καὶ μεγάλη Κνεγίνα Σμολένσκα, Κνεγίνα Ἐσλαδίας, Λιφανδίας, Κωρελίας, Τβερίας, Γουγορίας, Περμίας, Βιάτικας, Βουλγαρίας καὶ ἐτέρων Κυρία καὶ Κνεγίνα Νοβογοροδίας, τῆς χαμηλοτέρας γῆς Τετζηγοβίας, Ραζανίας, Ροστοβίας, Γιαροσλαβοσκίας, Μπιλσοζερίας, Οὔδορίας, Ὀμδορίας, Κανδίας, καὶ παντὸς τοῦ Βορείου μέρους προστάτισσα, καὶ κυρία Ἰβερίας, γῆς Καρταλινῶν καὶ Γρατζινῶν βασιλέων, Καρμπαδινῶν γῆς, Τσερκέζων καὶ Ὀρίων αὐθεντῶν καὶ Τατάρων κληρονόμισσα Κυρία καὶ κυριεύτρια τῆς ἡμῶν ἱμπερατορικῆς Μεγαλειότητος.

Πανειποκειμένως μετὰ συνολικῆς προσκυνήσεως ἀνέφεραν τῆς Ρωσσίας τῆς ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας τὸ ἀδελφάτον τῶν πραγματευτῶν, οἱ ἐγκατοικοὶ εἰς Νίζναν, καὶ οἱ ἐρχόμενοι διὰ τὰς πραγματείας των ρωμαῖοι, ὃ τε Βελισάριος, υἱὸς Ἰωάννου Ψάλτης, μὲ τοὺς συντρόφους του, ἐπαράστησαν ὅτι εἰς τὸ προαπελθὸν ἡμεῖς ἔτος, τῆς ἡμῶν Ἰμπερατορικῆς Μεγαλειότητος ὁ Πανακριβέστατος Κύριος γεννήτωρ τῆς μακαρίας καὶ αἰδίου μνήμης, Πέτρος ὁ Μέγας Ἰμπεράτωρ, καὶ Αὐτοκράτωρ πάσης Ρωσσίας ἡμεῖς τὸ δοθὲν αὐτοῖς Χρυσόβουλον, ἐλέησεν αὐτοὺς τοὺς ρωμαίους, τοὺς κατοικοῦντας εἰς Νίζναν καὶ τοὺς ἐρχομένους, κοινῶς τὸ ἀδελφάτον τῶν ρωμαίων μὲ ὅλας τὰς κρίσεις, καὶ ἐλευθερίας, καθὼς ὁ προγενέστερος αὐτῶν εἰς τοὺς παλαιοὺς χρόνους κατὰ τὰ ἀνιβαρσάλια τῶν Χατμάνων εἶχον καὶ ὀνομαστῶς εἰς τὴν οἰκοδομομένην των ρωμαϊκὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἔχουν εἰς Νίζναν, νὰ κρατοῦσι τὸν ἱερέα τους καὶ νὰ εἰσέρχωνται διὰ τὰς πραγματείας των, ὁμοίως καὶ νὰ εὐγαίνωσι κατὰ τὴν ἐλευθερίαν τους, εἰς τὰ ὀσπήτιά τους, τόσον εἰς τὰ ἰδικά τους ὅσον καὶ εἰς τὰ ἐνοικιασμένα, νὰ μὴ βάνουν κονάκια. Τὰ ἄλογά τους, διὰ

*) Σ η μ. Ἡ π. Χ ρ. — Καίτοι τὸ ἀνωτέρω Χρυσόβουλον δὲν συνδέεται ἀμέσως πρὸς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἰωννίνων καὶ τὸν βίον τῶν Ζωσιμαδῶν, οὐχ ἥτιον ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον νὰ προτάξωμεν αὐτὸ τῶν ἄλλων δημοσιευομένων ἐγγράφων, διότι δι' αὐτοῦ παρέχεται ἡ ἐξήγησις τῆς ἀκμῆς τῆς ἐν Νίζνη παροικίας τῶν Ἑλλήνων, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθον τόσοι ἐθνικοὶ εὐεργεταί, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξέχουσιν κατέχουσι θέσιν ὁ Καπλάνης καὶ οἱ Ζωσιμάδαι. Ἡ μετάφρασις, γενομένη τότε ἐν Ρωσσίᾳ ὑπὸ ἀδαοῦς, εἶνε προφανῶς κακόζηλος, παρατίθεται ὁμῶς ἐνταῦθα ὡς ἔχει ἀπαραλλάκτως

ποδβόδαις, καὶ ἐξόχες ἀπὸ τοὺς ἐρχομένους νὰ μὴ πέρνουν, ὁμοίως καὶ τὴν περιουσίαν τῶν ἀποθανόντων τοὺς ἀδελφῶν τῶν Ρωμαίων ἀλλότριος τινὰς νὰ μὴν πέρνη, καὶ χωρὶς τῶν συγγενῶν καὶ συντρόφων τοὺς κληρονομίαν τινὰς νὰ μὴν ἔχη, καὶ καμμίαν κακωσύνην καὶ μὴν τοὺς κάνουν· ὅλας τὰς ὑποθέσεις τῆς πραγματείας των καὶ τοὺς δούλους τοὺς ἀναμεταξὺ τοὺς καὶ μόνοι τοὺς νὰ διακρίνωσι χωρὶς τὰς, μεγάλας ὑποθέσεις. Καὶ ὁ Πολκόβνικος τῆς Νίζνας μὲ τοὺς προκρίτους, καὶ ἄλλους τινὰς εἰς ἐκείνας τὰς κρίσεις καὶ ὑποθέσεις των νὰ μὴν ἀνακατώνωνται καὶ ἐμπόδιον· νὰ μὴ κάνουν, καὶ καμμίαν ἀτιμίαν καὶ δυναστείαν νὰ μὴν τοὺς προξενῶσι, καὶ εἰς καμμίαν πολιτικὴν χρεῖαν νὰ μὴ τοὺς μεταχειρίζονται, ἀλλὰ μόνον λέγουσι, πῶς εἰς τοὺς περασμένους καὶ ἕως τοῦ νῦν ἐναντίον ἐκείνου τοῦ Χρυσοβούλλου ἔβανον εἰς τὰ σπήτια τοὺς κονάκια καὶ... ἐκόνευαν εἰς αὐτούς, ἔπερναν ταῖς ποδβόδαις καὶ ἄλλαι στενοχωρία τοῖς ἐγένονταν· ἀγκαλὰ καὶ πολλαῖς φοραῖς ἀνέφεραν εἰς τὸν Γκενεράλην Βοῖσκόβα Καντζελαρίαν, καὶ πολλὰ οὐνιθερσάλια ἀπὸ ἐκείνην τὴν Καντζελαρίαν μὲ βεβαίωσιν καὶ παραγγελίαν εἰς τοὺς πρώην Πολκοβνικαίους καὶ προκρίτους τοῦ Πολικορίου μὲ τοὺς κομισάριδες τοὺς ἐδόθησαν διὰ νὰ μὴ βάνουσιν εἰς τὰ ὀσπήτια των κονάκια, καὶ νὰ μὴ πέρνουσι τὰ ἄλογά τοὺς εἰς ποδβόδαις καὶ διὰ τὰ ἐπίλοιπα, ἀλλ' ὅμως καμμίαν ἐλευθερίαν ἀπὸ τὰ κονάκια καὶ τὰ λοιπὰ βάρη δὲν τοὺς ἔκαμνον, καὶ αὐτοὶ οἱ Ρωμαῖοι ἐγκάτοικοι εἰς Νίζναν χωριστὰ ἀπὸ τὰ ἰδικά τοὺς καὶ τὰ εὐρισκόμενα ἐνοικιασμένα ὀσπήτια εἰς τὸ κάστρον ἄλλα δὲν ἔχουν, ὅπου νὰ ζῶσι χῶρια, καὶ νὰ ἔχωσιν ἀνάπαυσιν εἰς τὰ κονάκια. Προσέτι αὐτοὶ πάντοτε πηγαίνουν διὰ τὴν πραγματείαν τοὺς εἰς τὰ ταξίδια, καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ τοὺς οἱ ἐγκαταλειφθέντες εἰς τὰ ὀσπήτια εἰς καιρὸν κονακίων ὑποφέρουσι μεγάλας στενοχωρίας, ἀδικίας καὶ ἀτιμίας, κοντὰ εἰς τὰ ὅποια συμβαίνει, ὅπου καὶ κάθε λογῆς πράγματα οἰκιακὰ χάνουσιν, καὶ ἐρημώσεις τῶν ὀσπητίων γίνονται, ἀπὸ τὸ ὅποιον λέγουσιν οὐ μόνον στεροῦνται τὴν ἐλεημονητικὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τέλειον ἀφανισμόν ἔρχονται· καὶ ἐξόχως λέγουσιν εἰς ταῖς πραγματευτάδικαις κρίσεις καὶ ὑποθέσεις τῶν Ρωμαίων ἀπὸ τοὺς κομανδάτους τῆς Νίζνας ἀνακάτωσις καὶ κακωσύνη τοὺς γίνεται.

Ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ κομανδάτες ἀνακατεύονται εἰς ταῖς πραγματευτάδικαις των κρίσεις μὲ τοιοῦτον τρόπον, ἐπειδὴ δὲν ἀνεβάθη εἰς τὸ χρυσόβουλλον διὰ νὰ μὴν ἀνακατώνονται εἰς τὰς κρίσεις καὶ ὑποθέσεις των καὶ τὸ περισσότερο πρὸ τούτου ἐγίνονταν, ὅπου ἀνίσως τινὰς ἀπὸ τὸ ἀδελφάτον τοὺς ἔβγαине πταίστης, οἱ τοιοῦτοι ἀπὸ τοὺς ἐξουσιαστάς τῶν στρατευμάτων, τόσον ἦτο πεφυλαγμένοι μὲ προτένζιαις, ὅπου τινὰς εἰς αὐ-

τάς δὲν εἶχε νὰ κάμη καὶ δὲν ἐτολμοῦσε νὰ τοὺς κρίνη μὲ μεγάλην ἀνακάτωσιν εἰς ταῖς πραγματευταδικαῖς των κρίσεις· ὁμοίως καὶ ἀδικία εἰς τὰ ἔξοδα μὲ ἄκραν ἀδικίαν ἐναντίον τοῦ ἄνω γεγραμμένου Χρυσοβούλλου τοὺς ἔκαμνον καὶ ἐκεῖνο τὸ καθολικὸν Χρυσόβουλλον ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς Ρωμαίους εἰς τὸ Σενάτον μας ἐφανερώθη, μὲ τὸ ὁποῖον ἐδόθη θέλημα εἰς αὐτοὺς τοὺς Ρωμαίους εἰς τὴν ἐν Νίζνα ἐκκλησίαν τους ἰδικόν τους ἱερέα νὰ κρατοῦσι καὶ ἐκεῖνη ἡ ἐκκλησία καὶ ἱερεῖς εἰς ὅλας τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις νὰ εἶναι ὑποκείμενοι εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ κρίσιν τοῦ ποιμενικοῦ θρόνου τῆς Μητροπόλεως Κοβίας· ὁ δὲ πρωτοπαππᾶς τῆς Νίζνας ὁμοίως καὶ οἱ ἡγούμενοι πρὸς αὐτοὺς κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μὴν ἀνακατεύονται ὁμοίως καὶ τὰ ἀρχαῖα προβιλέγγια τῶν πρώτων Χατμάνων, καθὼς τὸ πρῶτον μόνοι τους ἐδιάκριαν τὰς ὑποθέσεις των, οὕτω καὶ νῦν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀδελφότητα ἐνωμένοι κατὰ τὴν διάλεκτον αὐτῶν καὶ χωριστὰ ἔχοντας τὴν τιμὴν τους πραγματευτάδικην καὶ τὴν βεβαιότητα νὰ περικρατῶσι καὶ ἀναμεταξύ τους τοὺς δούλους καὶ ὅλα τους τὰ συμβεβηκότα μόνοι τους νὰ διακρίνωσι καὶ νὰ ἀποφασίσωσιν ἔξω ἀπὸ μεγάλας ὑποθέσεις καὶ ὅταν δὲν δύνανται νὰ ἀποφασίσωσι μόνοι τους, τότε νὰ ζητῶσι τοῦ Χατμάνου τὴν ἀπόφασιν, ὁ δὲ Πολκόβνικος τῆς Νίζνας μὲ τοὺς προκρίτους τοῦ Πολυκωρίου, ὁμοίως εἰς τὸ ἐκεῖθεν Μαγιστράτον εἰς ἐκείνας τὰς διακρίσεις καὶ ὑποθέσεις των νὰ μὴν ἀνακατώνονται καὶ ἐμπόδια νὰ μὴ τοὺς κάνουν καὶ καμμίαν ἀτιμίαν καὶ δυναστείαν νὰ μὴ τοὺς προξενῶσι καὶ εἰς τὰ ὀσπίτιά των βίαν καὶ δυναστείαν νὰ μὴν κάνουν καὶ ἀπὸ τὰ ὀσπίτιά τους διὰ καμμίαν πολιτικὴν χρείαν νὰ μὴ τοὺς διώχνωσι· καὶ ποδβόδας ἀπ' αὐτοὺς ἔξόχως ἀπὸ τοὺς εἰσερχομένους ξένους πραγματευτὰς παντελῶς μὲ κανένα τρόπον νὰ μὴ πέρνωσι· πλὴν καὶ αὐτοὶ οἱ πραγματευταὶ Ρωμαῖοι ὄντες εἰς τοιαύτην ἐλευθερίαν τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πολκοβνίκου νὰ συγκρίνωσι τοὺς ἐκεῖ ἐμποδισμένον. Καὶ προσέτι ὀνομαστῶς γεγραμμένον ὅτι τόσον τοῦ Πουλκοβνίκου ὅσον καὶ παντὸς τοῦ κριτηρίου ἔχουσι χρέος νὰ ἀποδίδωσι τὴν τιμὴν καὶ διὰ τὴν βεβαίωσιν ἐκείνου τοῦ Χρυσοβούλλου μὲ τὸ ἡμέτερον τῆς Ἱμπερατορικῆς Μεγαλειότητος πανελεημονικώτατον Χρυσόβουλλον εἰς σημεῖον πρὸς αὐτοὺς τῆς ἡμῶν Ἱμπ. Μ. ὑψηλοτάτου ἐλέους πανυποκειμένας δουλικῶς τὴν ἡμετέραν Ἱμπερατορικὴν Μεγαλειότητα παρεκάλεσαν. Μὲ τοιαύτην προσέτι ἀποπλήρωσιν διὰ νὰ μὴ μεταχειρίζονται αὐτοὺς τοὺς Ρωμαίους εἰς καμμίαν πολιτικὴν χρείαν καὶ εἰς ταῖς πραγματευταδικαῖς των κρίσεις οἱ ἐκεῖθεν Πολκόβνικοι καὶ κομμανδάτοι νὰ μὴν ἀνακατεύονται καὶ τινὰς ἀπὸ τοὺς κρινομένους τοῦ κριτηρίου τοῦ ἀδελφάτου καὶ ὑπὸ τὴν συνείδησιν τοῦ ἀδελφάτου, τοὺς πραγματευτὰς κανέναν τρόπον μὲ προτέντζιες νὰ μὴ διευθεντεύη καὶ τὰ ἐναπολει-

φθέντα ὑπάρχοντα τῶν ἀποθανόντων αὐτῶν ἀδελφῶν Ρωμαίων ἄνευ τῶν συγγενῶν καὶ συντρόφων αὐτῶν, οὗτινος οἱ ἀποθανόντες μὲ διαθήκην τοὺς διατάξουσι τινὰς ἀλλότριοι νὰ μὴ παίρνη καὶ κληρονομίαν εἰς αὐτὰ νὰ μὴν ἔχη. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς ἢ ἡμετέρα Ἱμπερατορικὴ Μεγαλειότης κατ' ἐκείνην αὐτῶν πανυποκειμένην δουλικὴν προσκύνησιν πανελεημοντικῶς εἰς τοῦτο συνευδοκήσαμεν καὶ ἐπροστάξαμεν ταῖς κρίσεις των τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀδελφάτου καὶ τὰς ἄνω εἰρημένας ἐλευθερίας καὶ τὸ ἐλεημονικώτατον Χρυσόβουλλον τοῦ Πανακριβεστάτου ἡμετέρου Κυρίου γεννήτορος τῆς αὐτοῦ Ἱμπερ. Μεγαλειότητος Πέτρου τοῦ Μεγάλου αὐτοκράτορος πάσης Ρωσσίας, νὰ βεβαιώσωμεν μὲ τοιαύτην προσέτι τῆς ἡμῶν Ἱμπερ. Μεγαλειότητος ὑψηλοτάτην προσταγὴν, ἵνα περικρατῶνται ἅπασαι ἐκεῖναι αἱ ἄνω εἰρημέναι εἰς ἐκεῖνο τὸ Χρυσόβουλλον κρίσεις καὶ ἐλευθερίαι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξης ἀπαρασάλευτα.

ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΟΝ ΕΛΕΝΗΣ ΚΥΡ. Χ' ΝΤΟΚΟΥ

Δέσποτα Πολυέλεε Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ εὐλογήσας τὸν ἐν Κανᾷ Γάμον καὶ τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον μεταβαλὼν, καὶ φανερώσας τοῖς μαθηταῖς σου τὴν δόξαν σου, αὐτὸς εὐλόγησον καὶ τὸ παρὸν συνοικέσιον ὃ μέλλω ποιῆσαι ἐγὼ ἢ ἐλαχίστη δούλη σου Ἀλεξάνδρα¹ γυνὴ τοῦ ποτὲ κυριαάκη Χ' ντόκου ὑπανδρεύω τὴν φιλιτάτην μου θυγατέρα Ἐλένην ἀνδρὶ νομίμῳ τῷ γρηγοράσκῳ² ποτὲ παππᾷ Δημητρίου οἰκονόμου εἰς Γάμον αὐτὸν ὑποσχομένη δοῦναι αὐτῷ προικεῖον κατὰ τὸν ἐπακολουθοῦντα κώδικα τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἰωννίνων χιλιάδες Γεραῖς τῶν ἀριθμῶν 120 ἤτοι χιλιάδες γεραῖς τῶν ἀριθμῶν ἑκατὸν εἴκοσι καὶ τὰ ἤμυσι αὐτῶν ἐκτιμηθησόμενα ἀβαταλήκια εἰς χιλιάδες Γεραῖς

ταῦτα μὲν ἐγὼ αὐτοῖς δίδωμι, ὁ δὲ πλουσιόδωρος Θεός, χαρίσαιτο αὐτοῖς ἐκ τῶν ἀπύλων αὐτοῦ θησαυρῶν πλούσια τὰ ἐλέη του. Διὰ πρεσβειῶν τῆς παναχράντου αὐτοῦ μητρὸς καὶ τοῦ ἀγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Προκοπίου καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἀμήν.

αωγ Ἰουλίου ε

¹ Ἰγνάτιος Ἱερομόναχος καὶ ἐφημέριος τοῦ Ἀγ. νικολάου γράφας μαρτυροῦ.

1) Ἀλεξάνδρα ὠνομάζετο ἢ μεγαλυτέρα ἀδελφὴ τῶν Ζωσιμαδῶν, τὸ πρῶτο παιδὶ τοῦ Παναγιώτη Ζωσιμαῆ.

2) Ὁ Γρηγοράσκος ἦτο υἱὸς τοῦ Δημητρίου Μπαλάνου, ἀνεψιὸς τοῦ Κοσμᾶ Κωνσταντίνου καὶ Ἀναστασίου τῶν Μπαλαναίων, ἐγγονος δὲ τοῦ Μπαλάνου Βασιλοπούλου Ἰωαννιτῶν διδασκάλων κατὰ διαδοχὴν ἐπὶ διετίαν, διαπρεψάντων δὲ ὡς τοιοῦτων κατὰ τοὺς ζοφεροὺς χρόνους τῆς δουλείας μέχρι τοῦ 1820 ἐν τῇ περιωνύμῳ τῶν Ἰωαννίνων σχολῇ τοῦ Γκιούμα, τῇ μετανομασθείσῃ Μπαλαναίῳ.